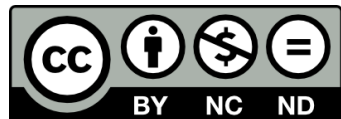

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

This work is licensed under a

ARTIP: Awareness Raising and Training Measures for the Istanbul Protocol in Europe

www.istanbulprotocol.info

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Overzicht

- a. Inleiding
- b. Juridisch kader
- c. Vertegenwoordiging van gedetineerden
- d. Recht op een remedie en op herstel
- e. Documentering en onderzoek
- f. Preventief toezicht
- g. Activisme en beleidsvoering
- h. Versterking van de capaciteit
- i. De rol van justitiële procedures

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

A. INLEIDING

A. Inleiding

Functies van juristen in verband met zaken van foltering en slechte behandeling:

- Opstellen en implementeren van een nationaal juridisch kader
- Vertegenwoordigen van gedetineerden en overlevers van foltering
- Onderzoeken en documenteren van gevallen
- Preventief toezicht houden op plaatsen van detentie
- Activisme en beleidsvoering
- Versterken van de capaciteit en justitiële procedures

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

B. JURIDISCH KADER

1. Juridisch kader

Daden van foltering en slechte behandeling kunnen worden voorkomen door een sterk nationaal juridisch kader, gekoppeld aan de internationale mensenrechtenverdragen die het land heeft geratificeerd.

2. Wetgevende activiteit

Juristen moeten:

Wetgeving voorstellen

Processen van implementatie controleren

Pleiten voor betere wetgeving

Oproepen tot de criminalisering van foltering

Vergelijkende analyses van internationale en regionale standaarden ontwikkelen

De principes van universele jurisdictie en niet-terugzending in acht nemen

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

C. VERTEGENWOORDIGING VAN GEDETINEERDEN

1. Juridisch kader

Het recht op toegang tot een rechtbank en het recht op een eerlijk proces omvatten:

- Art. 14 BUPO-verdrag
- De Basisbeginselen over de rol van juristen
- De Europese gevangenisregels
- De Standaard minimumregels voor de behandeling van gevangenen
- Regionale instrumenten:
 - Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (Art. 6)
 - Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens (Art. 8)
 - Afrikaans Handvest voor de Rechten van de Mens en de Volkeren (Art. 7)

2. Kwetsbaarheid

Gedetineerden, en vooral zij in voorhechtenis, zijn in het bijzonder kwetsbaar voor schendingen van hun fundamentele rechten en hun inherente waardigheid.

3. Vertegenwoordiging van gedetineerden

Juristen dienen de procedurele waarborgen na te leven:

- Onmiddellijke, directe, regelmatige en vertrouwelijke toegang tot een advocaat
- Informatie over de redenen van arrestatie
- Informatie over de rechten van gedetineerden
- Medisch onderzoek
- Aanvraag indienen voor verschijning van de gedetineerde (*habeas corpus*)
- Informatie over klachtmechanismen

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

D. RECHT OP EEN REMEDIE EN OP HERSTEL

1. Juridisch kader

Art. 13 en 14 VN Verdrag tegen foltering:

- Recht om een klacht in te dienen bij een bevoegde instantie
- Recht op een onpartijdig en onverwijld onderzoek
- Bescherming tegen represailles
- Recht op een remedie en een aangepast herstel

2. Assistentie aan slachtoffers van foltering

Juristen moeten:

- Het recht op een remedie en op herstel toelichten aan slachtoffers van foltering
- Slachtoffers helpen om een klacht in te dienen
- Slachtoffers van foltering bijstaan in de volgende stappen in de procedure

3. Aangepast herstel

Herstel kan het volgende inhouden:

Een onderzoek naar de waarheid

De officiële erkenning dat de daad van foltering heeft plaatsgevonden

Verontschuldigen door de verantwoordelijke autoriteiten

Monetaire compensatie

De strijd tegen de straffeloosheid en de invoering van preventieve maatregelen

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

E. ONDERZOEK EN DOCUMENTERING

1. Onderzoek

- Onverwijld, onpartijdig, grondig
- Bescherming tegen represailles
- Vertrouwelijke gesprekken
- Aantijgingen van foltering mogen enkel worden doorgegeven mits de uitdrukkelijke toestemming van de gedetineerde

2. Documentering

Juristen moeten kennis hebben over de manieren van medische documentering en de ontdekking van sporen van foltering:

- Delen van informatie tussen artsen en de juridische beroepen
- Klachten zijn krachtiger indien ze worden ondersteund door precieze informatie over de ondergane foltering
- Organiseren van een onafhankelijk medisch onderzoek om de positie te versterken wanneer een klacht wordt ingediend

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

F. PREVENTIEF TOEZICHT

1. Preventief toezicht

“Geregelde inspecties van plaatsen van detentie, voornamelijk wanneer ze worden uitgevoerd als een onderdeel van een systeem van periodieke bezoeken, vormen één van de meest effectieve maatregelen tegen foltering.”

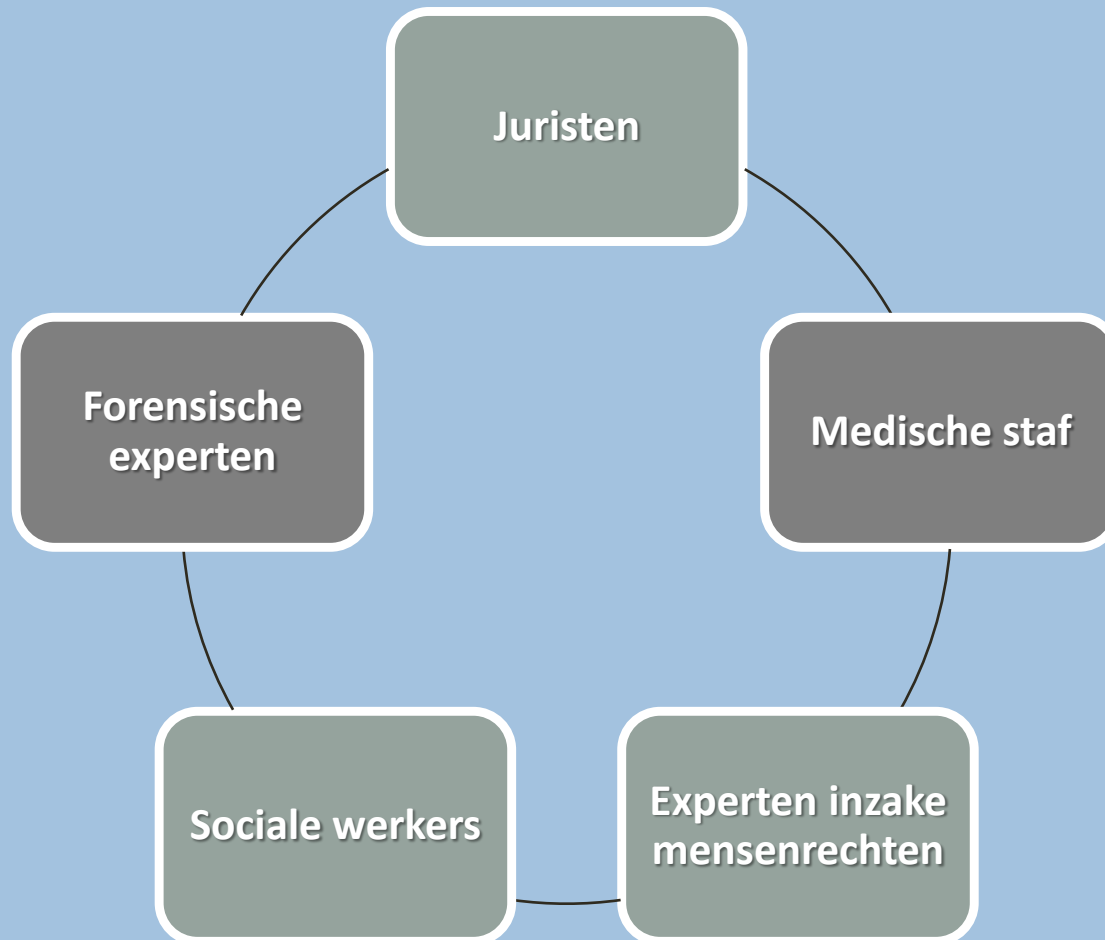
-- VN Speciaal rapporteur tegen foltering, 2002

2. Voorwaarden

- Implementatie van het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen Foltering (OPCAT)
- Oprichting van een Nationaal Preventief Mechanisme (NPM)
- Samenwerking met een NPM, andere toezichtsorganen en niet-gouvernementele organisaties

3. Preventief toezicht

Interdisciplinaire toezichtsorganen

4. Taken voor juristen

- Opstellen van gestandaardiseerde controlelijsten
- Gesprekken met slachtoffers uitvoeren met gevoeligheid en empathie
- Documentering van gevallen van foltering
- Patronen van institutioneel falen naar buiten brengen
- Als verbinding fungeren met het publiek en met internationale preventieve mechanismen

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

G. ACTIVISME EN BELEIDSVOERING

1. Activisme en beleidsvoering

- Ratificeren en implementeren van mensenrechteninstrumenten die foltering verbieden
- Pleidooien houden voor juridische hervormingen
- Bewustmaking organiseren
- Rechters aanmoedigen om het nationaal recht te interpreteren in het licht van internationale mensenrechtenstandaarden

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

H. VERSTERKING VAN DE CAPACITEIT

1. Versterking van de capaciteit

- Campagnes inzake bewustmaking
- Versterking van autoriteiten, instituties en civiele samenleving
- Informatie-instrumenten voor het publiek creëren
- Netwerken
- Internationale samenwerking
- Vorming

De rol van juristen in de preventie van foltering en slechte behandeling

I. DE ROL VAN JUSTITIELE PROCEDURES

1. Strategische justitiële procedures

Strategische justitiële procedures kunnen leiden tot het opstellen van gerechtelijke precedents die specifiek bruikbaar kunnen zijn in relatie tot remedies en herstelmaatregelen.

2. Principes

- Verwijderen uit het proces van bewijsmateriaal dat onder dwang is bekomen
- Bewijslast mag niet bij het slachtoffer liggen
- Strategie van de justitiële procedure mag geen hinderpaal vormen voor het indienen van een klacht bij een internationaal orgaan of een internationale rechtbank/hof inzake mensenrechten